

retten til at søge sig fyldestgjort i pantet dermed bortfalder. Udvalget foreslår ikke ændringer af gældende ret på dette punkt og foreslår ikke lovregler herom.

Udvalget foreslår i overensstemmelse med, hvad der antages at være gældende ret, en lovregel om, at en *tilbageholdsret* ikke berøres af, at fordringen forældes, samt en lovregel om, at et *ejendomsforbehold* i leveret løsøre bortfalder, hvis kravet på købesummen forældes.

Endelig foreslår udvalget en lovregel om, at når en rettlighed hviler på fast ejendom som grundbyrde, er alene de enkelte forfaldne ydelser, men ikke selve grundbyrderetten, genstand for forældelse.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel IX, afsnit 3.5.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets §§ 23-25 og bemærkningerne hertil.

3.4.2. Fravigelse af forældelsesreglerne ved aftale

Udvalget finder, at der svarende til, hvad der må antages at være gældende ret, ikke bør være adgang til (f.eks. ved standardbetingelser) at aftale vilkår om forældelse, som stiller skyldneren ringere end efter de foreslåede lovregler – f.eks. vilkår om, at forældelsesfristen afbrydes ved påmindelse, eller at forældelsesfristen er længere end efter de almindelige regler.

Udvalget finder samtidig, at der fortsat er behov for, at parterne kan indgå aftale om fravigelse af reglerne, efter at forældelsesfristen er begyndt at løbe.

Et flertal i udvalget (ti medlemmer) finder, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for også at afskære adgangen til at fravige forældelsesreglerne til skade for fordringshaver, når denne handler uden for sit erhverv.

Et mindretal i udvalget (ét medlem) finder derimod, at der bør indføres en regel, hvorefter forældelsesreglerne ikke gyldigt ved forudgående aftale kan fraviges til skade for fordringshaver, når denne er forbruger. En sådan regel vil bl.a. betyde, at den 5-årige reklamationsfrist i Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed (AB 92) § 36 og tilsvarende frister i andre almindelige betingelser (f.eks. Almindelige betingelser for teknisk rådgivning og bistand (ABR 89), pkt. 6.2.3, og Almindelige betingelser for totalentreprise (ABT 93) § 10, stk. 4) ikke vil kunne gøres gældende over for forbrugere. Mindretallet anfører herom bl.a., at AB 92 er aftalt uden deltagelse af repræsentanter for forbrugerinteresser,

og at AB 92 efter sit indhold ikke tager sigte på de særlige forhold, der gør sig gældende i forbrugerforhold.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel IX, afsnit 4.5.

Justitsministeriet er enig i udvalgets forslag om, at forældelsesreglerne ikke skal kunne fraviges til skade for skyldneren ved forudgående aftale.

Justitsministeriet er endvidere enig med mindretallet i, at forældelsesloven ikke ved forudgående aftale bør kunne fraviges til skade for fordringshaver, når denne handler uden for sit erhverv, og der er tale om et forbrugerforhold, dvs. at modparten handler som led i sit erhverv. Den foreslåede lovgivning bygger på en nøje afbalancering af hensynet til fordringshaver over for hensynet til skyldneren, og denne balance bør ikke forudgående kunne forrykkes til skade for en forbruger, når modparten er erhvervsdrivende og handler som led i sit erhverv.

Forslaget om forældelsesreglernes ufravigelighed i forbrugerforhold vil som nævnt indebære, at aftalte absolutte reklamationsfrister (f.eks. 5-årsfristen i AB 92) ikke vil være gyldige i forbrugerforhold, idet der i så fald ville være tale om omgåelse af præceptiviteten. Det skyldes, at en reklamationsfrist ligesom en forældelsesfrist har den retsvirkning, at manglende afbrydelse medfører, at den pågældende fordring ikke kan gøres gældende.

I det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), foreslås det at ændre købelovens § 54, stk. 2, således at reklamationsfristen for køberens påberåbelse af mangler ved køb af byggematerialer ophæves, jf. forslaget § 1, nr. 2. Dette medfører, at sådanne mangelskrav først bortfalder endeligt ved forældelse. Den foreslåede bestemmelse om ufravigelighed sikrer, at der ikke efter den foreslåede ophævelse af reklamationsfristen i forbrugerforhold kan genindføres korte frister ved indgåelse af aftaler om forkortet forældelse.

Ved at indføre en bestemmelse om, at forældelsesloven ikke vil kunne fraviges til skade for kreditorer, der er forbrugere, opnås endvidere overensstemmelse mellem reglerne om køb af byggematerialer og reglerne om opførelse af fast ejendom, idet forbrugere eventuelt krav i begge tilfælde fremover først vil bortfalde endeligt ved forældelse.

Justitsministeriet finder, at den foreslåede regel om ufravigelighed i forbrugerforhold ikke bør finde anvendelse i de tilfælde, hvor der er udstedt et dokument for fordringen, og hvor skyldneren frigøres ved at er-